

RTCG, U CENTAR

GOST: MILO ĐUKANOVIĆ

20. NOVEMBAR 2014.

(SIROVI STENOGRAM)

Dobro večer. Dobrodošli u još jedno izdanje emisije U CENTAR. Naš gost večeras je predsjednik Vlade Crne Gore, MILO ĐUKANOVIĆ.

Dobro večer i dobrodošli. Izvolite.

MILO ĐUKANOVIĆ: Hvala.

Bogatu radnu agendu imamo za večeras. Otprilike, negdje to bi bilo podijeljeno na tri cjeline. Evropska priča, odnosi Crne Gore sa EU, zatim tema autoputa i razvojni projekti u kontekstu slaganja, odnosno neslaganja sa koalicionim partnerima.

Crnu Goru će sutra posjetiti novoimenovani evropski komesar za politiku istočnog susjedstva i pregovore o proširenju Johannes Han. Kakva se poruka šalje Crnoj Gori promjenom imena resora za proširenje i kakva se poruka šalje Crnoj Gori izjavama određenih evropskih zvaničnika među kojima je i onanovoizabranog predsjednika EK Žan Klod Junkera koji je kazao da u narednih pet godina neće biti proširenja, odnosno novih članica u Evropskoj uniji? Hoće li i to biti jedna od tema sutrašnjeg razgovora sa Hanom?

MILO ĐUKANOVIĆ: Prije svega, dobro večer i pozdrav vašim gledaocima. Kada je u pitanju sutrašnja posjeta evropskog komesara Hana, dobro ste primjetili da je u odnosu na prethodnu komisiju promijenjen naziv resora kojim se sada bavi komesar, koji je nadležan za političko proširenje. Sada je u pitanju susjedska politika i pregovor je o proširenju.

Ovo je prva posjeta komesara Hana u ovom regionu. Želim da primjetim da je posjeta uslijedila veoma brzo nakon formiranja Komisije što bi i trebalo da nam znači ili da nam donese poruku da Evropska komisija ne marginalizuje politiku proširenja, da i dalje drži svoja vrata otvorena i da je spremna na ažurne aktivnosti na planu pregovora sa zemljama i kandidatima koji su ušli u proces pregovaranja. Dakle, ako je suditi na osnovu izjava visokih evropskih zvaničnika, vrata Evropske unije ostaju

otvorena. Osnovni principi proširenja ostaju kao što su i bili, a to je takozvani princip regate, da će svako iz procesa pregovora napredovati onom brzinom kojom pokaže umijeće u usvajanju i implementiranju standarda koji će ga zaista učiniti organskim dijelom porodice udružene Evrope. Naravno, svjestan sam da postoje i razmišljanja koja su skeptičnija u odnosu na ovu moju interpretaciju politike Evropske unije u odnosu na proširenje.

Takođe, svjestan sam da, postoji osnovu za takvu skepsu. U prethodnim godinama svi smo na nebrojano primjera mogli registrovati određene poruke koje su, bez obzira što nije bilo takvog zvaničnog priznanja, značile izvjesni zamor od proširenja unutar Evropske unije.

Registrujete li ga danas, konkretno? Da li danas, kao predsjednik Vlade Crne Gore, zemlje koja je u pregovorima sa Briselom, registrujete da je Brisel u jednoj fazi zamora od proširenja?

MILO ĐUKANOVIĆ: Ne samo danas. Ja bih kazao, i prethodnih godina. Da kažem kao neko ko je neposredno uključen u komunikaciju sa Evropskom unijom, zemljama članicama, visokim zvaničnicima mogao registrovati taj zamor. Ponavljam, bez obzira što on nikada zvanično nije priznat. Ali, kazaću Vam sljedeće. Dakle, iz razgovora sa brojnim evropskim zvaničnicima mnogo puta sam čuo procjenu da tema daljeg proširenja Evropske unije nije bog zna kako popularna niti pozitivno percipirana njihovim domaćim javnostima. Da se ta tema e potencira u vremenima predizbornih kampanja uoči nacionalnih ili evropskih izbora. Na šta nas tako nešto, takav zaključak navodi ? Navodi nas da Evropska unija, rekao bih, nije svojoj domaćoj javnosti na prijemčiv način približila prednosti ujedinjene Evrope. I to je veliki izazov na kome sama Evropska unija mora u budućnosti raditi. U odnosu na Vaše direktno pitanje da li primjećujem izvjestan zamor ili izvjestan nedostatak u politici proširenja Evropske unije rećiću Vam da. Ali ne bih rekao da je to nedostatak samo u odnosu na politiku proširenja. Mislim da se Evropska unija tokom prethodnih godina suočila sa brojnim novim izazovima. Prije svega izazovima koji su, da kažem, doveli u pitanje dosadašnju arhitekturu Evropske unije. Dakle htio bih da podsjetim na krizu koja je na početku kvalifikovana kao finansijska, nakon toga je postala ekonomska, uskoro se pojavila kao institucionalna. Mislim da ona negdje u finalu ima jasnu političku dimenziju. Dakle nema nikakve sumnje da se Evropska unija danas dominantno bavi vlastitim restrukturiranjem. Pokušajem da mijenjajući slabosti svojoj arhitekturi sačuvano ono što je osnovna misija –misija ujedinjenja Evrope u cilju njene globalne kompetentnosti. Dakle , u takvoj fazi Evropske unije rekao bih dosta je razumljivo koliko nam god to ne odgovaralo da politika proširenja nije top tema danas u Evropskoj uniji. Ali ja zaista vjerujem da bi, ne samo mi koji želimo da budemo dio Evropske unije, nego prije

svoga glavne arhitekta Evropske unije, dakle, zemlje članice morale jako puno poraditi u narednom periodu da svojoj javnosti približe prednosti, a ja mislim i neminovnosti daljeg ujedinjenja Evrope.

Upravo ste Vi često radili na tome i zbog toga ste iz određenih klubova i optuživani za euroskepticizam. Više puta ste podsjećali da odnosi sa Evropskom unijom treba da budu partnerski, a ne jednostran proces. Šta su, prema Vašem mišljenju ključne manjkavosti u procesu pregovaranja i približavanja Zapadnog Balkana Evropskoj uniji?

MILO ĐUKANOVIĆ: Tu ste u pravu. Dakle, ja sam neko ko je uporno upozoravao da je proces proširenja, proces pregovaranja partnerski proces. Dakle, i da svako mora odgovorno nositi svoju partnersku ulogu. Ukoliko to nije partnerski proces, mogu kazati da je to neka jednostrana odluka koja bi se, u tom slučaju, prije mogla zvati anketiranjem negoli dobrovoljnim pregovorima definisanim obostranim interesom partnera koji, s jedne strane žele proširenje Evropske unije, a s druge strane žele one povoljnosti koje donosi život u porodici ujedinjene Evrope.

Isto tako prihvatate obavezu da prihvatate one standarde koje Vam nameće klub u koji želi da idete?

MILO ĐUKANOVIĆ: Apsolutno. To je nešto što se podrazumijeva, što se ne treba tumačiti kada izražavate želju da budete dio jednog kluba. Svejedno, fudbalskog ili političkog. Podrazumijeva se da ste spremni na pravila koja se traže u tom klubu. E sad, da predjemo na drugi dio Vašeg pitanja, šta su to osnovne manjkavosti u odnosu na proširenje Evropske unije? Ja bih rekao ovako: ja mislim da se, nažalost, Evropa, da kažem u određenim ciklusima, dakle u određenim periodima posvećenije bavi pitanjima zemalja koje su evropske, koje nisu članice Evropske unije koje su zemlje kandidati ili potencijalni kandidati. Naravno, to je moguće opravdati time da je Evropska unija logično posvećena, prije svega, svom biću, pa onda onim koji žele da budu dio tog kluba. Ali s druge strane, moramo, ipak registrovati da je Evropska unija lokomotiva evropskog kontinenta jer je na izvjestan način neko ko odgovara za ukupan razvoj evropskog kontinenta i zbog toga se uvijek podrazumijeva rekao bih, permanentna i dovoljna pažnja prema onima koji nisu dio kluba ali koji mogu, kao što znamo makar mogu da stvaraju probleme na evropskom kontinentu i koji nažalost onda ugrožavaju i interese tog evropskog kluba.

Šta je onda Vaš utisak u ovom trenutku, da li je Evropska unija u ciklusu zainteresovanja da igra ulogu partnera ili u ciklusu kada je zainteresovanja za ulogu nadzornika radova koji udara pluseve i minuseve zemljama aspirantima za članstvo u Evropskoj uniji?

MILO ĐUKANOVIĆ: Tu se opet vraćamo na temu iz prethodnog pitanja. Da li je proces proširenja partnerski proces ili je proces u kojem zemlja koja želi da bude dio Evropske unije samo očekuje diktate i očekuje verifikaciju ujedinjenja preduslova.

Ali to može biti manjkavost ovog procesa ukoliko pretpostavljate da postoji prostor za takvo tumačenje.

MILO ĐUKANOVIĆ: Takav prostor uvijek postoji ukoliko dozvolite kao zemlja da imate nadzornika umjesto da imate partnera. Dakle, to uveliko zavisi od zemlje jer je pretpostavimo ozbiljno definisala svoj cilj, da želi da bude dio Evropske unije i koja naravno vodi politiku koja počiva na očuvanju svog nacionalnog dostojanstva i koja želi da bude ravnopravan partner. Ja recimo znam jednu zemlju, za mnogo zemalja, al recimo, prvo što mi pada na pamet je Poljska, koja je u jednom od posljednjih talasa postala zemlja članica Evropske unije. Koja nikako nije imala nadzornika nad sobom nego je bila partner u pregovorima. Znam, mnogi će olako kazati „Da, ali Poljska je velika zemlja. „ Ja mislim da to ne zavisi od veličine zemlje. Ili ne zavisi isključivo od veličine zemlje. Znam mnogo ljudi pojedinaca koji gledano nisu impresivne gromade, znate, ali koji jako puno drže do svog stava, svoje vizije, do svog dostojanstva ili svog integriteta. Prema tome, uveliko zavisi hoćemo li biti partner ili ćemo imati nadzornika koliko, da kažem ozbiljnosti i odgovornosti demonstriramo u svojoj ukupnoj politici a posebno u politici odgovornog partnerskog odnosa u jednom pregovaračkom procesu. No dozvolite da se možda vratimo na jedan interesantniji aspekt koji ste otvorili kroz ova vaša dva posljednja pitanja. Šta je to što ja vidim kao osnovnu manjkavost evropske politike u odnosu na pitanje proširenja, specifično na proširenje Zapadnog Balkana? Dakle, pored toga što sam kazao da mi se čini da se Evropska unija više posvećivala Zapadnom Balkanu u vremenima krize nego uslovno rečeno u medjukriznim, mirodopskim vremenima na Balkanu kada je trebalo voditi aktivnu politiku da bi se izbjegla sljedeća kriza, dakle pored toga, meni se čini da je ta politika u odnosu na Zapadni Balkan, rekao bih nedovoljno cjelovita. Dakle nedovoljno sveobuhvatna. Šta pod tim podrazumijevam? Dakle, jako dobro znamo kroz većinu saopštenja koja čujemo od zvaničnika Evropske unije danas da oni glavni problem Zapadnog Balkana vide u nedostatnoj vladavini prava i vjerujem da je svima nama jako teško polemisati sa tom tezom jer smo i sami bez evropskog nadzora svjesni da je vladavina prava jedan od deficita, jedan od najuočljivih koji imamo u ovom regionu, ali dakle moramo se zapitati otkud to? Da li je nedovoljno dobra vladavina prava na Zapadnom Balkanu, nešto organski pripada balkancima, što bi bila diskriminatorna teza, ili je to posljedica problema koji imamo na Zapadnom Balkanu? Ja

mislim ovo drugo. I mislim da je to posljedica viševjekovnog ekonomskog i demokratskog zaostajanja Zapadnog Balkana. Za koje smo primarno krivi mi, ali vraćam vas na početnu ocjenu u odgovornosti lokomotive, za brzinu kretanja i stabilnost kretanja ukupne kompozicije. Nije tu mali dio odgovornosti ni na strani Evropske unije. Dakle ne mozemo rijesiti problem vladavine prava tretirajući ga izolovano. Ne moze vladavina prava da bude samo stap u ruci prema Zapadnom Balkanu. Moze, naravno, ali ponavljam, bice ta politika nedjelotvorna. Nece nas dovesti do cilja prema kojem tezimo ukoliko ne pristupimo istovremeno sa tim otklanjanjem uzroka. Kako ukloniti uzroke ekonomskog zaostajanja? Rekao bih da tu, ne samo teorija nego i praksa pa i prakse nekih zemalja iz nama bliskog vremena, dakle recimo integracije Zapadne i Istocne Njemacke nakon pada Berlinskog zida, govore da je kljucno pitanje u savladavanju tog dubokog jaza prije svega ekonomskog zaostajanja izgradnja infrastrukture.

Znaci li to da ekonomsku stabilnost Vi ustvari posmatrate kao jedan od vaznih komponenti na putu izgradnje savremenog, efikasnog pravnog sistema i efikasne borbe protiv organizovanog kriminala?

MILO ĐUKANOVIĆ: Apsolutno. Dakle kao sto je tacno teza da bez kvalitetne vladavine prava nema dinamicnog ekonomskog razvoja jer je ona uslov da bi se investitori odvezili da uloze svoj novac, i onaj uslov da bi se preduzetnici odvezili da udju u preduzetnicku avanturu uslovno receno, jednako tako je istina da ne mozete uspostaviti brzu i kvalitetnu i pouzdanu vladavinu prava bez ekonomskog razvoja. Kako mozete ocekivati da ce Vam biti lojalni u politici uspostavljanja viseg nivoa vladavine prava. Da ce biti privrzeni tim principima ljudi koji prethodno nisu dobili sansu da rijese svoje egzistencijalno pitanje a to je pitanje zaposlenja. Vratimo se, molim Vas, na jos jedan minut tezi koju sam htio da Vam izlozim o tom kljucnom deficitu politike Evropske unije prema ovom regionu. Kazao sam Vam da mislim da uz bezuslovno postovanje zahtjeva kada je u pitanju vladavina prava. Znaci, ja sam neko ko insistira na tome da Evropska unija ni slucajno ne smije da progleda kroz prste bilo kome iz ovog regiona. Ili bilo kome u buduce kada je u pitanju ispunjavanje standarda u pogledu vladavine prava.

U ovom smislu i u toj prici koju zagovarate kada je rijec o elektrosoku ekonomije Zapadnog Balkana o kojoj ste govorili na bilateralnoj komisiji u Beogradu. Vi ustvari ne gurate vladavinu prava u drugi plan?

MILO ĐUKANOVIĆ: Naravno. Ja samo insistiram da to moraju biti paralelne politike. Kada kazem paralelne politike, duzan sam da objasnim zasto mislim da to pitanje ekonomskog razvoja koje pocinje pitanjem razvoja infrastrukture ne moze biti drugorazredno.

Samo nam odgovorite. Da li u ovom dijelu paralelnih procesa mozete da odgovorite na onu kljucnu dilemu, rekao bih ne samo naseg drustva nego ukupnog evropskog i svjetskog ambijenta. Da li je starija ekonomija ili pravo? Odnosno da li se zdrava ekonomija kao sto to neki smatraju stvara iz efikasnog pravnog poretka ili obratno?

MILO ĐUKANOVIĆ: To su blizanci. Tu nema starijeg. I zato mislim da se tu moraju kreirati paralelne politike. Kada govorimo o razvoju infrastrukture, ja mislim da je jako vazno da povezemo region unutar sebe. I da stvorimo kopce u fizickoj, i tvrdoj i mekoj, infrastrukturi ovog regiona sa razvijenom Evropom. U drugim djelovima Evrope, razvoj infrastrukture je uslov ekonomskog razvoja. U ovom dijelu Evrope, ne samo ekonomskog razvoja nego i uslov bezbjednosti. Dozvolite, jesmo li se ikad zapitali zasto to da dva naroda, da ne pominjem koja mozemo uzeti bilo koja, plasim se, koja zive u ovom regionu tako nepomjerljivo jedni na druge gledaju kao na neprijatelje? I kad Vam se cak ucini da smo usli u mirnodopsko vrijeme, dovoljan je jedan dron na stadionu u Beogradu pa da shvatimo sta proradi izmedju nas. Pa jesmo se zapitali „Zasto je to tako?“ Da li je mozda neko nekad provjerio koliko je, recimo, ukupno gradjana Srbije nekada bilo u Albaniji? Ja sam siguran da ne vise od stotinu. I obrnuto. Hocu da kazem, mi se ne poznajemo. To je paradoks ovog regiona. Mi se ne poznajemo. I zbog toga sa strahom gledamo na razlicitosti drugih. Umjesto da razumijemo razlicitosti kao bogatstvo. Ja uporno ponavljam, u jednoj porodici u kojoj svi mislimo isto razlicitost je nase bogatstvo. Mi ga tako ne dozivljavamo. Mi ga dozivljavamo sa strahom i svako malo imamo potrebu da ponistimo razlicitost drugog. Pa sta su vjerska i etnicka ciscenja tokom svih ratova na ovom prostoru sem ovo o cemu Vam govorim. Dakle, ja mislim da je izgradnja infrstrukture u ovom regionu uslov stabilnosti i ekonomskog razvoja prije svega i otvaranja novih radnih mjesta. I da onaj ko zeli da nam pomogne da se ovaj region razvije i da se u njemu uspostavi vladavina prava mora da nam pomogne da rijesimo ta pitanja. Ni jedna od drzava u ovom regionu to ne moze da rijesi sama. Nasi su budzeti mali, nasa su drustva siromasna, nasa je zaduzenost visoka. Prema tome nije dovoljno ponavljati „Vrata Evopske unije su otvorena“.

A zasto ne prepoznaje Evropska unija, gospodine Djukanovicu, taj interes u ovom regionu? Zbog cega?

MILO ĐUKANOVIĆ: Ja sam Vam kazao da to vidim kao nedostatnost u politici Evropske unije. Kao necjelovitost u pristupu kojim se zeli razviti region i stvoriti pretpostavka za njegovu integraciju. Zato ne mislim, znaci, da je dobra politika „obezbijedite vladavinu prava pa cemo onda pricati o fondovima kojim ce vas Evropska unija podrzati u razvoju

ekonomije“. Mi smo tu na neki način u začaranom krugu. Ako kažemo da je uslov za prijem Crne Gore u Evropsku uniju uspostavljanje vladavine prava, a pritom podjemo od logične, ja vjerujem obaveze da vladavina prava nije autonoman problem nego posljedica ekonomske i demokratske zastarelosti. Znači, ako onda želimo da otklonimo problem demokratske i ekonomske zastarelosti kroz razvoj infrastrukture a to ne možemo uraditi svojim novcem, a Evropska unija nam kaže da ćemo njihov novac dobiti kada udjemo u Evropsku uniju tj. ispunimo vladavinu prava pa mi smo u začaranom krugu. Prema tome ja pokušavam sa ovim pristupom da zainteresujem naše evropske partnere. O tome sam i govorio na konferenciji u Londonu koju je organizovala Evropska banka za obnovu i razvoj i na konferenciji u Berlinu koja je organizovala njemačka kancelarka gospodja Merkel i u svim razgovorima sa evropskim zvaničnicima. Dakle ukoliko zaista želimo da Zapadni Balkan bude dio Evropske unije potrebno je više od poruke VRATA SU OTVORENA. Tu poruku smo imali upućenu Jugoslaviji devedesetih godina. Sjetite se. Kada je Ante Marković vodio saveznu Vladu. I mi nijesmo prošli kroz vrata nego smo prošli kroz zid. Neko će reći „Pa to je samo Vas kostalo“. Ne, pa to je greška. Evropa je morala da nakon toga uloži ogroman novac i rizikuje živote svojih poreskih obaveznika da bismo sanirali posljedice te krize. Hoćemo li ponovo to da radimo? Ili ćemo, ovo što kažem, da u međukriznom periodu, nazalost tako moramo govoriti jer naša istorija uči da se krize vrlo često ponavljaju na ovom prostoru. Dakle, hoćemo li u tom međukriznom periodu raditi pametno? Koristiti mirno doba i razvijati ovaj region da bismo stvorili uslove da on zaista opet ne oboli od autizma. Dakle, Balkan je nazalost regija koja, ja ne volim situacije u kojima govorimo da smo bez alternative. Ne volim. Ali, znamo da je najjeftinija za Balkan loša alternativa izostajanje iz onoga što su globalni procesi. Nerazumijevanje globalnih procesa. Ostajanje na njihovoj margini i zapadanje u politički autizam. Ako je to alternativa onda je potpuno jasno da je naš put integracije u EU i NATO put praktično bez alternative.

To je upravo bilo moje naredno pitanje . Da li bivši predsjednik Crne Gore, vi ćete znati o kome se radi, zagovarao tu filozofiju da Jugoslavija nema alternativu? Sa te pozicije? Sa stanovista državne politike Crne Gore? Da li naša državna politika ima alternativu u Evropskim integracijama?

MILO ĐUKANOVIĆ: Malocas sam Vam rekao, ovo sam se i sam podsjetio kroz tu formulaciju koju sam dao '96-'97 godine.

Ovo Vas pitam zbog jedne Vase nedovano saopštene teze kad ste kazali da i Crna Gora kao država pregovarač sa Evropskom unijom ima pravo da,

kao sto je to uradio Island, kaze Izvinite, ne dopada mi se vise ovo drustvo, i da na taj nacin prekine pregovaracki proces?

MILO ĐUKANOVIĆ: Moram Vam odgovoriti na oba aspekta Vaseg pitanja. Kazem '96-'97. smo imali tu polemiku u drzavnoj politici Crne Gore. Tadasnji predsjednik Crne Gore je jasno formulisao politiku Jugoslavija bez alternative i bez preduslova. Zajedno sa jos jednim brojem ljudi sam bio protiv takve politike jer sam smatrao da je nedostojanstvena, da je prosto u zivotu pojedinca i u zivotu drzave ne pametno biti bez alternative. Posebno je ne pametno bez ikakvih uslova ulaziti u bilo koju zajednicu. Od braka pa do drzavne zajednice ukljucujuci i razvijene asocijacije kao sto je Evropska unija. To je prosto nedostojanstveno i tada saljete losu poruku partneru u toj zajednici kojoj se pridruzujete ili partnerima. Zato, dakle, ne mislim da je politika bez alternative dobra politika. Malocas sam Vam kazao i ranije i novije iskustvo Balkana nas nazalost upozorava da je balkanska alternativa uvijek bila tragicno pogresna. Ona, naravno opet ima svoje objasnjenje. Objasnjenje je to vise vjekovno demokratsko zaostajanje Balkana. Dakle, kao rezultat toga mi nemamo dovoljno tolerancije za razlicitosti koje postoje na ovom prostoru. Mi se plasimo razlicitosti i onda pokusavamo da trijebimo razlicitosti medju nama po Zakonu jaceg. Zbog toga plasim se da je za Balkan politika integracije najbolja politika. Ubjedljivo najbolja politika. Gotovo politika bez alternative. Ako analiziramo slucaj Crne Gore u toj citavoj prici, ne samo iz razloga koji sam tj. na koji smo se podsjetili a to je da je Crna Gora ipak pokazala da ima imunitet u odnosu na brojne izazove kroz koje je prosao balkanski region. Podsjetimo se, ovo je jedino parce Jugoslavije koje je na svom prostoru sacuvalo mir. Ovo je jedino parce Jugoslavije koje je sacuvala multietnicki stav kada su upravo vjerske i eticke razlike bile osnov poklanja u nasem susjedstvu. Ali sta smo naucili iz tog iskustva? Interna stabilnost ne znaci mnogo. Dakle sve ono sto se dogadjalo u okruzenju lise pogibija se i nama dogodilo. Niste imali turisticki promet, niste imali trgovinski promet, niste imali investicije. Zapravo sam promet koji se dogodio svodi se na promet izbjeglica koji i nije bio promet jer su dolazile kod nas najsigurniji dio EX Jugoslovenskog prostora. Zato, dakle, ne mozemo ni ove prednosti koje Crna Gora definitivno ima i koje uocava i medjunarodna zajednica, tretirati dovoljnim razlogom da bi Crna Gora mogla kreirati neku svoju buducnost sasvim van regionalnog konteksta. Dakle, zato govorim i iz ugla Crne Gore i iz ugla Zapadnog Balkana da je politika evropske integracije i integracije u NATO definitivno najbolja politika.

U odnosu na primjer Islanda? I zasto ste se uopste pozvali na primjer Islanda?

MILO ĐUKANOVIĆ: To je malo tendenciozno interpretirano od strane onih istih krugova koji sistematski pokušavaju da svoje navodno evropejstvo dokazati tako što će upirati prstom u one koji nisu dovoljno pravovjerni. Ja sam im naravno omiljena meta. Ja sam odgovorio na pitanje Vaseg kolege novinara, o klauzuli o ravnoteži koja je pomenuta sjećate se u izvještaju, i kazao sam upravo ono što sam malo kas i elaborirao Vama. Ne treba prema Crnoj Gori mahati stapom, nego Crnu Goru treba dozivljavati kao ozbiljnog partnera. U kojoj će nas mjeri dozivjeti kao ozbiljnog partnera zavisi od nas. Zavisi kako ćemo se mi predstaviti kao partner a ne kao neko ko je samo inferiorno samo slusao diktate koji dolaze sa bilo koje adrese. U tom kontekstu sam pomenio recimo primjere koji dokazuju pregovarački proces partnerski proces. Tada kada nije bilo klauzule o ravnoteži, ona je prvi put uvedena u slučaju Crne Gore. Ali, ne zbog specifičnosti Crne Gore, eto danas se primjenjuje i na Srbiji recimo i biće primjenjena u svim drugim kandidatima koji su u procesu pregovora. Dakle, i tada kada formalno nije stajala u pregovaračkom papiru za Hrvatsku bila je primijenjena. Mi se sjećamo da su pregovori sa Hrvatskom bili suspendovani zbog pitanja imovine. Dakle Evropa, kao mehanizam to uvijek ima u svojim rukama kada pregovara sa kandidatima. Ali imamo i drugo iskustvo koje pokazuje da je to partnerski proces. Ja bih volio kada bi mogli razmisljati logikom Islanda koji se po mnogo čemu razlikuje od nas, ali recimo pomenimo koje su to prednosti Islanda. Koje su prednosti ne samo u odnosu na Crnu Goru nego i na Evropsku uniju. Island je otvorio i odmah zatvorio pregovaračko poglavlje 23. Dakle Island je država koja ima mnoge standarde koji su makar na Evropskom nivou neke i iznad evropskog nivoa. Dakle nisam to da bih demonstrirao svoj euroskepticizam nego da bih podstakao sve naše ljude, prije svega one koji učestvuju u procesu pregovora da se što više udubimo u poziciju partnera koji pregovara. Moja poruka je bila ne euroskepticizam moja poruka je bila podsticaj svima.

Sta je Vas odgovor na pojedina tumačenja da se Vlada Crne Gore nakon ispunjavanja onih lakih zadataka iz evropske agende u ovom trenutku kroz nivo vasih izjava, suocava sa manjkom entuzijazma kada je riječ o ovim obavezama o ispunjavanju evropske agende?

MILO ĐUKANOVIĆ: Moj odgovor je da je to elementarno netačno. Prvo, Vlada je kreirala akcione planove 23 i 24. Vlada je zajedno sa drugim subjektima ponijela glavni teret dosadašnjeg pregovaračkog procesa. Pa dozvolite mi smo tek 8 godina od obnove nezavisnosti. Crna Gora je prije toga bila najmanje razvijen dio EX Jugoslavije. Crna Gora je danas najrazvijenija država u ovom neintegrisanom dijelu Evrope. Ako izuzmemo Sloveniju i Hrvatsku. U tih 8 godina Crna Gora ne samo da je obnovila nezavisnost nego je i na vratima NATO. I predvodi sve druge

zemlje sa Zapadnog Balkana. Pa ko je to uradio? Ovi koji govore da nismo spremni da dalje radimo ili mi? Dozvolite da Vam vrlo otvoreno kazem svoje misljenje. Ja mislim da to rade ljudi koji rekao bih su vrlo dosljedni i autentichni naslednici jedne negativne istorijske prakse koje se sjećamo u Crnoj Gori. Sjetimo se informbira i sjetimo se tog meteza koji su mnogi ljudi iskoristili da one sa kojima se licno nisu slagali posalju denunciranjem na Goli otok. Sjetimo se prvih godina ili dana okupacije kada su vrata Italijanskih sluzbi bila zatrpna od strane onih koju su zeljeli da im budu dousnici. Da im dosapnu nesto sto je negativno u odnosu na njegovog susjeda, rodjaka. Sjetimo se mnogih drugih situacija u nasoj istoriji uklucujuci i novu istoriju. Kakvom smo se politickom brutalnoscu obracunavali sa ljudima uugoslovenskom periodu koji su se usudjivali da malo snaznije naglase crnogorski nacionalni interes. Proglasavajuci crngorskim nacionalistima kojim imaju rusilacki naboj prema Jugoslaviji. Dakle, mi smo skloni tome ili dio nase javnosti je sklon tome. I danas je taj dio javnosti, kao sto sam Vam malocas ,da sebe predstavlja bezrezervnim evropejcom time sto ce upirati prst u drugog. I potencirati da mi nismo dovoljno posveceni izrsavanju obaveza iz Evropske agende zato sto ne zelimo da se obracunamo sa korupcijom na visokom nivou. To je za mene jedna vrlo demagoska politicka fraza. Za mene ima ili nema korupcije u crnogorskom drustvu, kao sto je ima u Americi kao sto je ima u Rusiji, kao sto je ima na Dalekom Istoku.

Ali pozivaju se na to s razlogom sto u Crnoj Gori Evropska komisija ne audentira postojanja presuda za korupciju na visokom nivou ?

MILO ĐUKANOVIĆ: Znete i to je teza podložna polemici. Imao sam priliku da razgovaram sa jednim zvanicnikom zemlje koja je osnivač Evropske unije i NATO koji mi je upoznajuci sa iskustvom Crne Gore u rješavanju zaostalih predmeta, sa jednom akcijom sa kojom smo govorili mozda prije par godina, koju je posebno promovisala tadašnja i danasnja Predsjednica Vrhovnog suda Crne Gore, koji mi je kazao u sali 'Pomozite nam da dostignemo vasu efikasnost u donesenju pravosnaznih presuda a mi cemo vam kazati kako da postanete članica Evropske unije'. U pitanju je bila sala, al ne u prvom dijelu jer smo kroz razmjenu iskustava da proces od pokretanja sudskog postupka do pravosnaznosti presude u toj zemlji, ponavljam osnivaču Unije i NATO - traje znacajno duze. Vi danas imate ocekivanja ne samo ovih predstavnika...

Al kod nas cesce i padaju te presude?

MILO ĐUKANOVIĆ: Pa znate. Nikada sebi nisam davao za pravo da govorim o sadzini presude. I sam sam kao predstavnik izvrsne vlasti znao

da kad kad uputim neku vrstu kritike na one sudske procese koji traju po vise godina bez pravosnazne presude.

To je prosto jer sa strane vidite taj deficit funkcionalnosti.

MILO ĐUKANOVIĆ: Tako je. Treba kazati da to nisu svakodnevne pojave ali da ima takvih procesa i neke su od njih puno rabljeni u crnogorskoj javnosti i medijima. Spreman sam da kazem da treba da uradimo sve sto mozemo da dodatno skratimo proces donosenja presuda. Ali dozvolite, ja zaista ima potpuno nerealnog ocekivanja i sa potpunih uglavnom cinovnickih nivoa administracije . Koji kazu „Evo doneseni su akcioni planovi 23 i 24 a jos nema pravosnaznih presuda“. Neka mi pokazu da su takve presude donesene u njihovim zemljama. Pravosudni proces ima svoju logiku. I ta okolnost na koju ste joj vi ukazali da odredjena okolnost bude donesena na nizem nivou, padaju na visem nivou. Sta to govori? To govori o nezavisnosti sudske vlasti. Da tamo sjede ljudi od integriteta koji su trude na osnovu cinjenica i da na visem nivou...

Ali to je zato sto su nekvalitetno napisane presude.

MILO ĐUKANOVIĆ: U redu. Tu cemo se lako sloziti da mi ne samo u sudskoj administraciji ili sudskoj vlasti nego i u drzavnoj, u zdravstvu, skolstvu, kulturi svuda imamo deficit administrativnih kapaciteta. Koja je to zemlja koja je prosla proces tranzicije je bez takvog deficita? Je li to nekad neko od nas negirao? Ne. Ali nemojmo biti pretjerano samokritichni. Malocas sam kazao sa takvim administrativnim kapacitetima, ne pozajmljenim, mi smo napravili ovakav pomak za ovih 8 godina. Da li ja to najbolje osjecam na duznosti predsjednika Vlade koliko smo deficitarni? Koliko moramo, oni koji nosimo ovaj proces radimo ne 8 sati nego 18 sati. Jako dobro osjecam vjerujte mi. I bio bih najsrecniji covjek na svijetu da danas imamo potpuno funkcionalne sve institucije Crne Gore i potpuno kadrovski opremljene. Nazalost to danas nije tako i nije nikakav izuzetak sudska vlast. Ako me pitate da li i sam primjecujem da odredjene presude sa nizeg nivoa padaju na visi nivo? Primjecujem. Da li bi trebalo mijenjati te ljude? Da. Ali „ja sam siguran da o tome vrlo pazljivo vodi racuna i Sudski Savjet i Predsjednica Vrhovnog suda i da gdje god imaju prostora da naprave adekvatnu zamjenu da ce u svom interesu to i uciniti.

Gledate emisiju U centar, gost je predsjednik Vlade Crne Gore Milo Đukanović .

autoput. Neki će reći najveći infrastrukturni projekat u istoriji Crne Gore. Drugi će kazati „Put uz niđe za niđe“. Takve su neke formulacije bile. Da li početak gradnje dijela crnogorskog dijela znači put ka prosperitetu Crne Gore ili s druge strane put u tiho dužničko ropstvo?

MILO ĐUKANOVIĆ: Prije svega čuo sam i te ocjene, o tome da je autoput ne samo omča oko vrata Crnog Gori nego i da je „put iz niđe u niđe“. Čuo sam to i od ljudi za koje ja zaista ne mislim da su ni ekonomski ni uopšte glupi ali shvatio zapravo koliko vas zavist, i apriori, negativan stav prema Vlasti može dovesti do gluposti. Ja sam čuo tezu da nije problem autoput između Bara - Beograda nego je problem autoput između Podgorice i Kolašina. Kao da možete provesti autoput od Bara do Beograda a da ne prođete kroz Podgoricu i Kolašin. Ja nemam dileme oko toga. Projekat od kapitalnog značaja za buduću razvoj Crne Gore. To sam ponavljao godinama zato ću se truditi da budem kratak u odnosu na Vaše pitanje. Kao i na sve upite koji su uglavnom dolazili do finansijskih institucija „Jesmo li dobro proučili fizibilnost tog projekta?“ Moj odgovor je bio „veoma dobro. „I zaista ja nisam neko ko se,tj. za koga je karakteristična ni demagogija ni patetika,ali ne mogu predvidjeti sve aspkte važnosti ovog Projekta. Dakle, autoput je važan sa saobraćajnog stanovišta , važan je sa stanovišta turističke dostupnosti Crne Gore, važan je za integraciju domaćih resursa potencijala sjevera i juga, važan je kao kopča povezanosti Crne Gore sa Srednjom Evropom ali ako hoćete prije svega je važan sa stanovišta bezbjednosti . To nikad ne možemo isključiti u ocjeni fizibilnosti ovog projekta. Jedna armija Crnogoraca je do sad izginula na putu kroz Platije. Dakle , da nema ničeg drugog, do toga svaka odgovorna Vlada , bio njen premijer Milo Đukanović ili ne, sjedjela u njoj Demokratska partija socijalista sa svojim partnerima ili ne , ja mislim da bi morao donijeti odluku o gradnji autoputa. Ubijeđen sam da je autoput dobar Projekat. Da će on generisati jednu ozbiljnu investiciju potrošnju U prvih 4 godine investiciju potrošnju od 809 miliona sa nesumnjivim multiplikativnim efektima na Ekonomiji u cjelini. Ubijeđen sam takođe da ne može biti riječi o dužničkom ropstvu Crne Gore o nečemu što će opteretiti Crnu Goru ni danas, ni budće generacije. Ne prihvatam ocjene koje se mogu čuti danas od strane nekih političkih lidera „Pa zašto sve odluke moramo donijeti mi? Zašto nešto ne ostavimo za buduću generaciju ? „Ostavimo im nešto ljepše. A nemojmo im ostavljati nešto što su neiskorišćeni resursi. Ne ostavimo im da oni grade i zadužuju nego uradimo to mi. I napokon , dozvolite da na temu dužničkog ropstva samo kažem sledeće. Pogledao sam nešto što je dinamika otplate anuiteta po osnovu zaduženja za gradnju ove dionice autoputa. To je u principu 40-50miliona ukupno godišnje u godinama najvećeg opterećenja. Takođe, pogledao sam ono što su projekcije i studije, dakle, prihoda po osnovu naplate drugmarine -ostaje jedan deficit od 25 miliona za koje treba naći izvor u plaćanju.

Je li preoptimistična prognoza da se put može isplatiti za 17 godina?

MILO ĐUKANOVIĆ: Ne. Nije preoptimistična. Gledao sam vrlo ozbiljno studiju fizibilitnosti koja dokazuje da je za 13 godina, od završetka prve faze odnosno 17 godina od njenog početka, jer će prva faza biti građena u toku 4 godine, moguće otplatiti autoput. Dozvolite da Vam kažem ovo samo. Mi pričamo o 25 ili kažimo o svih 50 miliona. Da li znate da danas Crna Gora kroz svoj kapitalni budžet, izdvaja za saobraćajno infrastrukturu godišnje i između 40-50 miliona. Građeci razne puteve po Crnoj Gori. Zar ne mislite da u krajnoj liniji je opravdano da kažemo „Ne“, sad ćemo ovih 10 godina da otplaćujemo put jer je to vrednije od svih drugih puteva koje smo već jako dobro popravili u Crnoj Gori.

A zašto onda ima toliko puno komponenata koji smatraju da se jedna milijarda novca mogla pametnije utrošiti? Ulaganjem u mali i srednji biznis? To su neke od teza o kojima su govorili ovi koji kritikuju projekat?

MILO ĐUKANOVIĆ: Čuo sam i te teze i rekao bih da su jednako neodržive. Jednako, neću čak ni da kažem diskutabilne. Do te mjere pristrasne da je potpuno jasno da je riječ o potrebi da se politički sukobljava sa Vladom. Koja je to Vlada u svijetu uzela milijardu da bi tom gospodinu i njegovom društvu koji zagovaraju tu tezu da bi oni gradili svoje hotele i svoje privatne fabrike? Koj je to Vlada? Kažite mi jednu na svijetu koja je to uradila? Svaka je vlada ili kroz model javnoprivatnog partnerstva koji je funkcionisao do prije koju godinu, do ovako dramatične finansijsko-ekonomske krize u Evropi i u svijetu, to pokušavala da radi kroz javno i privatno partnerstvo. Ali je taj model danas definitivno zamro.

A zašto je zamro taj model?

MILO ĐUKANOVIĆ: Zato što ne postoji mogućnost da se obezbijede uslovi finansiranja za to. Ja ću Vas podsjetiti da smo mi 2008. godine donijeli Odluku o gradnji autoputa. Da smo 2009. godine imali tender. Da smo 2009. i 2010. pregovarali najprije sa Hrvatskim partnerom pa onda sa grčko-izraelskim konzorcijumom ali da su se i jedni i drugi suočili i sa nepremostivim finansijskim rizikom.

Ali koliki je tu ekonomski i finansijski rizik u smislu održivosti javnih finansija? Ako smo prije nekoliko godina o privatno-javnom partnerstvu kao modelu za gradnju autoputa? Kad je nivo javnog duga bio 27,5%? Danas je nivo javnog duga blizu 60% sa garancijama preko?

MILO ĐUKANOVIĆ: Reći ću Vam. U svakom trenutku ću nivo javnog duga, kao predsjednik Vlade zagovarati da ga realizujemo kroz privatno-javno partnerstvo. Uvijek. Ali ako je to nemoguće, onda se postavlja pitanja izbora „Hoćete li da odustanete od toga ili ćete da se zadužite?“ Naša je

procjena da je pametnije da se treba zadužiti i krenuti u realizaciju tog projekta. A ponavljam vam, nije po pitanju , nikakva omča oko vrata, . Pod uslovom da ne uberemo ni jedan cent iz drumarine, godišnje treba da otplatimo 40-50 miliona. Tih 40-50 miliona danas trošimo u investicije u putne mreže Crne Gore.

Zašto nas onda upozoravaju Svjetska banka i Međunarodni monetarni fond da ovaj projekat sa stanovišta javnih finansija nije dobar za Crnu Goru ?

MILO ĐUKANOVIĆ: Zato što oni naravno gledaju svoje modele, i ti modeli kažu da kada se zemlja zaduži do 60 % da je to već problematična makro ekonomska održivost. Naravno znamo da su danas sve zemlje Evropske unije zadužene iznad tog nivoa. Znamo da ne možemo Crnu Goru zbog nedovoljnog nivoa razvijenosti upoređivati sa zemljama Evropske unije. Prosto te ekonomije lakše mogu da podnesu taj nivo zaduženosti od Crne Gore. Ali ponavljam Vam sa potrebno odgovornošću smo izučili ovo pitanje i simulirali šta je najgore što nam se može dogoditi u sledećih 17 godina . I došli do zaključka da Crna Gora , bez ugrožavanja svoje makro finasijske stabilnosti može da servisira taj dug realizuje tu investiciju da obezbijedi multiplikativne efekter na ekonomiju , da generiše nova radna mjesta . Dakle , nemojte ni da pristupamo Crnogorskoj ekonomiji kao jednom statičkom sistemu. Crnogorska ekonomija se razvija. Prošle godine po stopi od 3,4 % ove godine nadajmo se po stopi od 2 ili 2,5%. Dakle jedna je od nadinamičnijih u ekonomija u Evropi . Raste društveni proizvod i srazmjerno tome će i padati nivo javnog duga. Najlakše je danas kazati „Dovoljno smo zaduženi, i ne radimo više ništa .

Ali smo isto tako za 6 godina udvostručili taj nivo javnog duga ?Jel tako ? Sa 27,5 smo otišli na blizu 60% ?

MILO ĐUKANOVIĆ: Znae mogli bi sad ući potpuno u strukturu tog novog zaduženja.

Nemamo vremena.

MILO ĐUKANOVIĆ: Slažem se, ali dobar dio objašnjenja za ocjenu leži u tome. Crna Gora je bila najmanje razvijena država . Sjetimo se prije 8godina. Dakle sjetimo se da nije ima Sozinu , nije imala put do Žabljaka pa je Žabljak bio isječen 6 mjeseci u godini. Sjetimo se da smo prilčali o elitnom turizmu a nismo imali vode u špicu sezone? Onda smo počeli to da rješavamo . I to se ne može rješavati .

Recite mi onda koliko smo dobro ispregovarali ovaj posao sa Kinezima ? I da li ste Vi kao predsjednik Vlade u tom smislu potpuno zadovoljni , sa kamatnim stopama? Grejs periodom?

MILO ĐUKANOVIĆ: Mislim da smo dobili maksimum. Dakle podsjetiću Vas da smo nakon propasti pokušaja o kome sam vam malo prije govorio , da je kroz javno privatno partnerstvo gradimo auto put, odlučili da krenemo putem kreditno zaduživanja . Da smo imali pregovore uglavnom sa 3 konzorcijumima. Jedan je bio americko-turski, drugi je bio turski i treći kineski . I da smo vodili pregovore na ta tri kolosjeka i da smo na te pregovore došli do ovih uslova koji su ne samo najbolji u odnosu na ponuđača nego su ubjedljivo najbolji u odnosu na sve kreditne aranžane koje bilo koja zemlja u regionu dobila od bilo kog partnera .

A da li smo morali da ponudimo one poreske olakšice Kinezima?

MILO ĐUKANOVIĆ: Pa naravno, o tome je ministar finansija već govorio. Znači , dokle ide besmislenost u kritikama Vlade za ovaj projekat.

Dakle oslobodili ste Kineskog partnera za 19 % PDV.

MILO ĐUKANOVIĆ: Nismo oslobodili Kineskog partnera nego sebe. Znači, kineski partner je dao ponudu 809 miliona bez PDV-a. Želite sa PDV-om zadužite se 809 miliona plus 19%. Nema problema. Znači drugo kada govorimo o oslobađanju Kineskog partnera od poreza i doprinosima sa ličnog primanja na Kineske radnike to je sastavni dio međudržavnog sporazuma potpisanog između Jugoslavije i Kine. Sporazuma kojeg je država Crna Gora potpisala sa mnogim državama od obnove nezavisnosti. O oslobađanju dvosturkog oporezivanja , dakle ako je jedan radnik platio doprinos u svoj državi onda ih ne plaća kod nas.

Jesmo li mi po autizmu bili pravni sukcesor u tom međudržavnom sporazumu ?

MILO ĐUKANOVIĆ: Jesmo u ovom slučaju još uvijek na snazi sporazum između SRJ I KINE. Ali ponavljam tipski sporazum, mi smo ih kao Crna Gora potpisali sa mnogim državama od kad smo obnovili nezavisnost. Upravo takvog tipa dakle , on se tako i zove Sporazum o oslobađanju dvostrukog oporezivanja koji upravo služi za ekonomske odnose

Šta je ključni razlog odbijanja američko-turskog konzorcijuma i jeli tačno da je bilo određenih diplomatskih pritisaka na Vladu da uđe u taj angažman ?

MILO ĐUKANOVIĆ: Nekoliko je razloga. Više sam puta učestvovao u pregovorima. Nismo uspijevali da dobijemo finalnu ponudu od njih. Uvijek je to ostajalo otvoreno i to je ono što nas je plašilo jer ako ostane otvoreno može da narasta do neslućenih razmjera. Prema onome što smo uspjeli mi da izračunamo prva je ponu da je iznosila milijardu i pedeset miliona. Kad kažem da je ponuda uvijek bila nedorečena , najčešće je nudio gradnju polu auto puta. To je bila njihova ponuda , i mi smo smatrali da to nije dovoljan kvalitet koji nam obezbjeđuje ono što želimo . Mi sad imamo kroz Platije 3 trake ,ali nažalost to i dalje ne garantuje dobru bezbjednost i zbog toga smo smatrali da kad jednom radimo onda treba da pristupimo kvalitetnom rješenju . Slabosto američko-turske ponude u odnosu na akutelnu ponudu je bila i u pogledu uslova finansiranja. Prije svega nisu obezbjeđivali kompletan kreditni iznos nego je jedna dio ostao koji smo mi trebali obezbjeđivati a nije bio tako mali.

Je li tačno da su htjeli da uzmu kredit kod Kineske banke po kamatanoj stopi od 2% i da ga nama kasnije ispostave za 4%?

MILO ĐUKANOVIĆ: To već ne znam ali znam da je kamata bila ne manja od 6% . Prema tome ako mi imamo danas ove uslove koje imamo a ako se dominantan dio kredita u ponudi amričko-turskog konzilijum zasnivao na kamati koja nije bila od 6 % onda vam je jasno zašto smo se opredijelili za ovu ponudu koju jesmo

Idemo na razvoj ponude kroz kontekst onoga što su koalicioni odnosi i iznenađenje Vas i nekih Vaših partnera nekih razvojnih infrastrukturnih projekata u Crnoj Gori . Nakon formiranja Vlasti u Podgorici, poručili ste koalicionim partnerima da u buduće mora postojati saglasnost u najvažnijim politikama vladajuće koalicije. Pošto je u toku usaglašavanje aneksa između DPS i SDP-a , oće li važni projekti, gdje postoji neslaganje između DPS i SDP-a, a to su Sveti Stefan, EPCG, ući svi ili jedan dio njih u aneks koalicionog sporazuma.

MILO ĐUKANOVIĆ: Pa to nažalost u ovom trenutku ne mogu odgovoriti a Vi ste tačno interpretirali što je bila moja poruka. Nakon što smo završili izbore i prevazišli probleme koje smo imali u funkcionisanju aktivne koalicije ili makara nakon što smo ih prevazišli kroz formiranje vlasti u Podgorici otvorilo se pitanje funkcionisanja Vlade. Moja procjena je bila da bi bilo pametno nastaviti funkcjonisati u aktuelnom sastavu imajući u vidu da je pred nama godina dana ozibljnih obaveza na planu NATO integracija. Da ne bi bilo pametno polovinu od tog perioda, a ne može se manje vr. potrošiti od vremene zakazivanja izbora do vremena formiranja Vlade potrošiti na izborne aktivnosti i na taj način ugroziti rezultate koji

treba da nas kvalifikuju za poziv u NATO na kraju 2015. godine. Ali sam jednako poručio da nemam namjeru da kao Premijer gubim godinu dana i da moramo da se dogovorimo kako ćemo da potrošimo tu godinu dana.

I? Da li ste se dogovorili?

MILO ĐUKANOVIĆ: Sada razgovaramo o tim projektima . Pokazali su se određene razlike ne samo na određenim projektima ne samo o kojima Vi govorite već i o drugim pitanjima. I onda sam predložio i to je prihvaćeno da na bazi jedne argumentovane prezentacije otvorimo ozbiljan politički dijalog o tim pitanjima koji opterećuju funkcionisanje vladajuć koalicije. To je sistematizovano u 4 područja , jedno je dalji turistički razvoj Crne Gore, drugo je dalji energetska razvoj , treće je regionalni razvoj i četvrto je razvoj saobraćaja. Neko će reći 4 pitanja, neko - to je sve. Ja sam među drugima. Mislim da je u te 4 oblasti skoncentrisan najveći dio ove i svake buduće Vlade makar na srednji rok. Zbog toga je neodgovorno prećutkivati ta pitanja, i potrebno je otvoriti politički dijalog i vidjeti o čemu se radi. Zavisno od toga treba da opstane Vlada ili ne, ako se slažemo o tim pitanjima onda imam lični motiv kao premijer, ako nemamo saglasnosti onda je prilično problematično sasvim.

Prepoznajete li u tom kontekstu , pošto smo u oči lokalnih izbora upravo u intervjuu ovdje znali da kažete da prepoznajete kod koalicionog partnera da sa stvorenom parlamentarnom većinom pokušava da zaustavi razvoj u određenim oblastima?

Spomenuli smo neke od njih gdje još uvijek ne postoji slaganje. Prepoznajete li i danas intenciju među koalicionim partnerima da je odnosno , sklonost da se preuzme ekonomsko vođenje od Vlade zajedno sa opozicijom? Imajući u vidu da neka od ovih pitanja konkretno Kraljičina plaža, dakle prodaja ide druga polovina mjeseca decembra? Da li odlazak tog investitora koji je najavio da će poći iz zemlje ukoliko Skupština ne usvoji Aneks predloženog Ugovora? Da li to može ugroziti funkcionalnost vladajuće stranke i funkcionalnost Vlade ?

MILO ĐUKANOVIĆ: Tu ste u prilici ne samo kao novinar nego i javnost čujete razne argumente. Od strane Parlamenta, pa do prije svega SDP -a kao sastavnog dijela Parlamenta, nego i sastavnog dijela Vlade ćete čuti ocjenu o potrebi pomnijeg nadzora Vladinih politika a eksplicitnije rečeno kazaću Vam da je SDP tu moralni korektiv Vladine politike, ili precizno DPS. Sa naše strane ćete čuti takvo miješanje Parlamenta ugrožava dinamiku rada Vlade na razvojnim Projektima a i ozbiljno ugrožavanje političkog sistema, podijeljene vlasti a da kažem i pod tri da je uvrijedljivo sjediti u koaliciji sa nekim ko smatra da ima za sebe ekskluzivno pravo da bude moralni korektiv drugog čitaj većeg dijela te koalicije. Ja mislim da je

zbog toga potrebno otvoriti karte. Da vidimo u odnosu na svaki od projekata da li postoje razlozi zbog kojih bi neko imao pravo na zebnju? Da li je tu ispoštovan Zakon? I da li tu ima bilo šta što bi nosilo prizvuk korupcije? Ako ima, onda treba odustati od projekata i to učiniti javno. Ako nema, treba mu pustiti Vladu da radi posao u interesu ove Države. Pitali ste za konkretan Projekat Dubovice

Koji su državni interesi? Predloženim ugovorom dovoljno zaštićeni i da li smo po većoj cijeni mogli ponuditi to zemljište?

MILO ĐUKANOVIĆ: Sad ću ja da Vas pitam, mislim da ovdje nije riječ o potrebi moralnog korektiva nego o potrebi razumijevanja onoga što je ekonomska logika i onoga što su državni interesi Crne Gore. Ja ću Vama da kažem sledeće, ne samo Dubovicu, svaki lokalitet na crnogorskom primorju možete prodati skuplje ali se postavlja pitanja šta vi želite od tog lokaliteta? Ukoliko Vi želite da na lokaciji Dubovice, Buljarice, Jaza dobijete stanogradnju pa valjda nije problematično to prodati ne po 50 e nego 250 e, jer će izgrađeni stanovi na tom lokalitetu lako podnijeti cijenu zemljišta od 250 e. Lako podnijeti komunalije. Je li to naš interes? Ili je naš interes da na tom lokalitetu dobijemo renomiranog investitora i sa njih renomiranog operatera hotelskoga i da dobijemo novi resort koji će mijanjati imidž. Dopadalo nam se ili ne Crna Gora je idalje koncipirana javnosti kao manje više sindikalna turistička sindikacija. Mi mislimo da Crna Gora ima viši potencijal. Mi mislimo da se Evropa zasitila San Tropea, Montekarla, i da Evropa traži novu elitnu turističku destinaciju. Mi mislimo da Crna Gora ima taj potencijal. Moramo da riješimo 2 pitanja da bi Crna Gora iz tog potencijala preprasa u elitnu turističku destinaciju. Jedna je gradnja novih hotela, marina i rizorta visoke kategorije, i drugo je saobraćajna dostupnost. Džaba imate Aman na Svetom Stefanu, džabe je podigao cijenu smještaja sa 90-200e na 1500 do 3000e. Ako gost koji dolazi da plati tu cijenu treba 3 puta da presijeda. Mi moramo da riješimo nedostatnost hotelskih kapaciteta i kategorije i da učinimo Crnu Goru saobraćajno dostupnom. Dobili ste investitore u Porto Montenegro, dobili ste kvalitetnog investitora na Luštici, kvalitetnog investitora u Kumboru, kvalitetnog investitora na Plavim horizontima, i možda napotentnijeg Royal Grupu iz Abu Dabija. Njihov novac danas svako otima jer je to najpotentniji investitor u svijetu. I Vi postavljate pitanje jeste li mu dovoljno dobro prodali zemljište po 50 e ili ga je trebalo prodati po 63 e koliko je procijenila Uprava za nekretnine. Mogu i ja da procijenim sada da ovo moje odijelo vrijedi 10.000 e ali ono vrijedni onoliko koliko je neko spreman njega da plati. Prema tome raspisan je tender i javio se 1 ponuđač. Na sreću, javio se ovaj ponuđač koji je ponudio 50 e.

Ali zašto SDP prigovara na zakonitost?

MILO ĐUKANOVIĆ: Ja ne znam. Moram da kažem da ne znam zato i tražim raspravu da čujem šta je nezakonito, jer ako je nešto nezakonito ja ću prvi to da poništim.

A dobro imate li odgovor na pitanje Zašto je onda tenderska komisija snizila cijenu Uprave za nekretnine sa 63 na 50 e?

MILO ĐUKANOVIĆ: Nije snizila, moram da Vas korigujem. Vrlo pažljivo držim te podatke u svojoj glavi. Znači najprije je jedna od prethodnih Vlada koju ja nisam vodio angažovala 2 međunarodne kompanije koje su obavile procjenu tog zemljišta. Jedna je dala procjenu na 29,9 e a druga 49,3 i obje ispod 50. Nakon toga je Tenderska komisija koja je formirana od strane Vlade i 2 Opštine Budva i Bara angažovala procjenitelje . Ti procjenitelji su dali isto procjenu ispod 50 e. Pojavila se Uprava za nekretnine koja predpotavljam takođe ima osnov da procjeni. Kao što vi imate osnov da procijenite Vašu kuću . Ali to vam ne znači ništa. Možete vi da ostanete zarobljenici Vaše procjene cio život. Ako želite da tu kuću prodate,vi ćete tražiti ponude i ona će vrijediti onoliko koliko se ponudi.

Ali Uprava za nekretnine je Državni organ koji je konsultovan od strane od Skupštine Bara ?

MILO ĐUKANOVIĆ: Odlično, i? Uprava za nekretnine treba još da nam kaže ko je kupac po njenoj procjeni . Toga nema. Imamo kupca koji je srpeman da plati 50 e i ja da budem sasvim otvoren. Ja bih bio sagovornik da dobijem takvog investitora od cijeni po 1 e. Za mene nije prioritet da li će budžet Crne Gore ili budžet Bara ili Budve- za njih jeste. Dobiti po tom osnovu 9 ili 11 miliona. Mnogo važnije je da imamo investitora koji će da uloži 200 miliona i da zaposli 300 ljudi . Da li to treba Crnog Gori ? Jeli to važnije od cijene od 50 ili 60 e ? Za svakog ko ima elementarnu ekonomsku logiku, to je neupitno. Oko toga ne treba trošiti vrijeme.

Šta je onda motivacija da se sukobljavate na nivou Zakona i nivou procjene ?

MILO ĐUKANOVIĆ: Može biti nerazumijevanje i demagogija. Ja bih mogao danas da lansiram tokom razgovora 1000 demagoških teza da se dopadnem ljudima. Ja znam da ovu priču o kojoj Vi i ja pričamo večeras vjerovatno ne razumije najbolje 80% naše javnosti. I ako se njima obratimo i kažemo „Je li bolje da zemljište prodamo po 50 ili 63 e“. Svako će Vam reći po 63, ali i Vi i ja znamo da je mnogo gore ako tamo budu stanovi nego ako bude hotel sa 5 ili više zvjezdica. I da će to ne samo trenutno nego dugoročno bolje puniti budžet države , bolje puniti

budžete Bara i Budve, bolje zapošljavati ljude po višim platama. Sjetite se, prije 2 godine sam ja jednako ovako gorio da objasnim koliko je bolje da imamo Porto Montenegro nego Arsenal. Da li Vam danas to djeluje kao normalna priča ? Meni kad se sjetim djeluje da sam učestvovao u jednom potpuno nenormalnom dijelu . Nenormalnom sa stanovišta da je neko mogao da zagovara da nam ostane Arsenal, koji je u međuvremenu ostao bez tržišta jer je on remontovao brodove vojske Jugoslavije , koja je nestala i brodove Gadafijeve koji su nestali i znači bio je crna rupa na Jadranu. umjesto toga mi danas imamo Porto Montenegro koji je brend mediterana, ali smo mi vodili jednako ovako žučan dijalog , zato što nažalost imamo potrebu da se dio javnosti sasvim nekompetetno , najčešće vođen ili neznanjem ili demagogijom uključuje u veoma stručne rasprave i uporava razvoj. Mi smo prije nekoliko godina otvorili regionalni vodovod , da li se sjećate , da smo govorili o tome ? Ne možete se sjećati kad ste posle toga rođeni. 40 godina se vodila diskusija“ Treba li nam regionalni vodovod?“ Za svih tih 40 godina primorje nije imalo vodu. I postojalo je vjerujte mi potencijala, kada smo donijeli odluku, da ga izgradimo. Ostao je potencijal da još 40 godina vodimo diskusiju. Ja ne mislim da je demagogija dobar savjetnik politike. Možete Vi govoriti narodu „Jeste kako ovo dobro rekosmo , još malo to da sagledamo „. Ne. Nije to karakteristika ozbiljne državne politike. Ne treba slijediti javno mjenje nego mijenjati . Preuzeti odgovornost da donesete odluku koja u trenutku donošenja ima puno protivnika al koju će potvrditi vrijeme.

Šta je sa Svetim Stefanom? Zašto Skupština Crna Gore već 9 mjeseci, čini mi se od februara mjeseca, da je taj predlog zakona prosljeđen Skupštini? Zašto je taj zakon još uvijek u proceduri? Zašto nije izašao pred Skupštinu?

MILO ĐUKANOVIĆ: Ono što Vam ja mogu reći kao predsjednik Vlade je da smo mi od februara mjeseca 2014. godine, po drugi put poslali taj predlog u Parlament. Prvi put je bilo krajem 2013.

I Zakonodavni odbor dao zeleno svjetlo uz amandman onaj da se gradi hotel na Kraljičinoj plaži do kraja ove godine.

MILO ĐUKANOVIĆ: Tako je, pa smo ga vratili u Parlament u februaru 2014. godine. Nakon toga je prošao odbor za Ekonomiju i zakonodavni odbor. Odbor za Ekonomiju ga je podržao čini mi se rezultatom 6:4, Zakonodavni odbor ga je podržao uz ovaj amandman da obavezno počne da se gradi do kraja ove i obavezno završi do kraja 2017, što je i jedno i drugo neupitno.

Nijesu probijeni rokovi?

MILO ĐUKANOVIĆ: Naš partner u tom poslu ima obezbjeđen kredit za obnovu i razvoj kod Evropske banke od 37 miliona, koji već par godina stoji neupotrijebljen, a na koji on već plaća kamate, upravo za tu namjenu. Dakle, zašto se ne potvrdi takvo opredjeljenje u Parlamentu ne znam. Znam, takođe da postoji dilema oko toga da li je aneks sporazuma sa aktuelnim partnerom dobro izvagan. Podsjetiću vas, osnovni dio tog aneksa je produžetak koncesionog prava sa 30 na 42 godine. Vlada je odobrila takav zahtjev.

Na nivou kog rezona?

MILO ĐUKANOVIĆ: Na nivou rezona da smo tokom nekoliko godina imali, da kažem, ozbiljna nepredviđena opterećenja na strani partnera koja su uglavnom bila uzrokovana sa naše strane. Podsjetiću vas prije svega da smo imali kašnjenje sa početkom rada Svetog Stefana zbog blokade od strane lokalnog stanovništva. Podsjetiću vas da je na Svetom Stefanu podignuta jedna crkva koja je ranije služila kao neki pomoćni objekat za Sveti Stefan u drušvenom vlasništvu, pa se onda pojavila želja da se ta crkva restaurira što je dovelo do reduciranja smještajnih kapaciteta na Svetom Stefanu, i podsjetiću vas takođe da je partner imao mnogo više dokazanih ulaganja u infrastrukturu Svetog Stefana nego što je bilo na početku predviđeno. To je razumljivo jer od vremena gradnje grada hotela praktično ništa nije ozbiljnije ulagano u infrastrukturu. Iz tih razloga mi smo smatrali da treba uvažiti zahtjev partnera da se produži koncesiono pravo poslije 30 na 42 godine. Dozvolite da kažem i sljedeće - mi tamo nemamo za partnera neku lokalnu turističku organizaciju. Aman Rizort je posljednjih 6 godina prvorangirani turistički brend u svijetu. Ako mene pitate, moja želja nije da skraćujem trajanje Aman Rizortu nego da produžim. Što se mene tiče, da bog da 140 bio godina.

A samo mi recite ovu stvar, pošto ste kazali maločas, možda 80% onih koji nas gledaju ne mogu da razumiju ekonomsku politiku kojom se Vlada vodi

u određenim privatizacijama, šta za običnog građanina, koji možda nema uslova da ode ni na Sveti Stefan, ni u Porto Montenegro, znače konkretni benefiti i prihodi Porto Montenegra, Svetog Stefana? U smislu njegovog životnog standarda?

MILO ĐUKANOVIĆ: Znae kada govorimo o tome ko ima pravo da pođe...

Ko ima uslova a ne pravo?

MILO ĐUKANOVIĆ: Ja ću se prisjetiti i onog vremena socijalističke Jugoslavije - i tada nismo baš mogli da uđemo na Sveti Stefan. Ili kad smo ulazili u okviru grupa, plaćali smo ulaz. Znači to je nešto što se podrazumijeva u svakoj ozbiljnoj turističkoj destinaciji da ima takve svoje elitne djelove, a na sreću odnedavno, posljednjih 6 godina, imamo i elitnog partnera kroz Aman Rizort. Drugo, šta je to donijelo benefita Crnoj Gori?

Pitam Vas da Vas razumiju oni koji možda ne percipiraju na adekvatan način logiku.

MILO ĐUKANOVIĆ: Udvostručen je prihod koji Sveti Stefan doprinosi danas u odnosu na vrijeme kad je bio u društvenoj svojini. Udvostručen je nivo plata ljudi na Svetom Stefanu danas u odnosu što je bilo prije. Ali ono što je važnije od toga - ovo su efekti za preduzeće i ljude. Kada razgovarate, ne znam imate li takvog iskustva. Ja imam. I sa ljudima iz drugih meridijana, i ovaj moj razgovor se vodio na Srednjem istoku i bila je priča o Crnoj Gori, investicijama i bilo im je nejasno koji je to dio Evrope i td. do trenutka kad smo rekli da tamo već radi Aman Rizort. „AMAN RIZORT?! E TO JE ONDA DRUGA PRIČA.“ Ja mislim da ono što nama treba, imidž elitne turističke destinacije se stvara tako što ćete na svom prostoru imati operatere kakav je Aman, Four Season, One and Only, bez toga mi smo nepoznati svjetskoj mapi. Valjda vam je interes da vam najbolji bude partner zauvijek, a ne što kraći. Mi se sporimo u Skupštini da li nam odgovara da Aman Rizort ode za 30 ili 42 godine? Ponavljam, što se mene tiče, da bog da nikad. Od toga ja ne rezonujem na način da mi sad treba da vagamo koliko je to godina nego mislim da je jako važno da nam

Dubovici dobijemo Jamal Group i Royal Group iz Abu Dabija, a da sačuvamo Aman Rizort, da sačuvamo Pitera Manka, Fernara Arona, da sačuvamo Katari Diar, da sačuvamo One and Only jer se tek sa koncentracijom takvih brendova i takvih investitora možemo kvalifikovati sa prestižno turističko društvo.

EPCG hoće li Aneks koalicionog sporazuma sadržati tu odredbu da ostane vlasnik u Elektroprivredi u sadašnjoj formi?

MILO ĐUKANOVIĆ: To je neupitno. To niko i ne traži drugačije.

Ima li nešto što je upitno kada je riječ o EPCG i italijanskom partneru?

MILO ĐUKANOVIĆ: Upitno je ono o čemu sad razgovaramo, a to je kvalitet vršenja menadžerske funkcije u prethodnom periodu. Vi se sjećate da smo svi ukupna javnost, bila zadovoljna kvalitetom kupoprodajnog aranžmana 2009 godine. Nekada je Italijanski partner kupio oko 45% akcija u EPCG, sastavni dio tog aranžmana je bilo da Italijanski partner preuzme funkciju menadžmenta u firmi. Rekao bih da je to sad dominantno ustovljeno jednim pitanjem. A to je, da li identično gledamo na politiku razvoja elektoenergetskog sistema Crne Gore? Dakle, to se možda u ovom trenutku presudno prelama kroz pitanja odnosa prema gradnji drugog bloka Termoelektreane, ali i ne samo prema tome. Prosto vrlo je jasno rečeno, našem aktuelnom partneru Elektroprivredi da ne možemo dozvoliti da nas to partnestvo zaustavi u gradnji novih izvora i rješavanju pitanja deficita električne energije u Crnoj Gori i stvranja jedne izlazno konkuretne robe kakav bi mogao biti višak električne energije proizvedene u Crnoj Gori. Mi ćemo o tome razgovarati sa najboljom željom da se dogovorimo. Mi razumijemo sve prednosti koje imamo u tom partnerstvu zahvaljujući činjenici da imamo italijanskog partnera dakle, partnera iz geografski bliske zemlje, bliske kulture, partner iz zemlje Evropske unije. To su sve prednosti. Dobili smo, ponavljam odlične uslove 2009. godine, ostvarili jedno korektno partnerstvo u ovih 5 godina ali je sve to jedna pretpostavka i moramo stvoriti i drugu. Da nam se podudaraju pogledi, u odnosu na pitanje razvoja da bismo mogli potpisati produžetak ugovora o menadžmentu.

Imamo i Aerodrome Crne Gore. Imam informaciju da je trebalo ili treba da razgovarate ili ste već razgovarali sa francuskim investitorima oko potencijalne privatizacije? Šta je interes država da privatizuje Aerodrome Crne Gore? I očekujete li da u tom dijelu može biti problema upravo sa socijaldemokratama, imajući u vidu da jedan dio ne vladinih aktivista upravo to preduzeće prepoznaje kao rasadnik SDP kadrova?

MILO ĐUKANOVIĆ: Već sam vam kazao da jedno od tema o kojoj ćemo razgovarati je i saobraćaj, a važan dio te teme je razvoj saobraćaja. Zašto? Pa govorio sam vam šta su ključne pretpostavke turističkog razvoja Crne Gore, rekao sam gradnja visokih hotela, marina i rizorta i sa druge strane saobraćaja. Crna Gora nije dovoljno dobro saobraćajno dostupna investitorima, putnicima... Mi se moramo suočiti sa tim da imamo jednu novu realnost u regionu. Znači skopski aerodrom je dobio partnera, prištinski aerodrom je turskog partnera, tiranski aerodrom je dobio njemačkog, ljubljanski aerodrom je prodat njemačkom partneru, zagrebački aerodrom je dobio francusko-njemački konzorcijum, beogradski aerodrom sad dobija sva je prilika francuskog partnera. Pitanje je možemo li mi u toj konkurenciji domaćim snagama? Nije ovdje opet dominantno pitanje možemo li mi obezbijediti novac da razvijemo aerodromsku djelatnost -to je profitabilna djelatnost i mi ćemo kao operateri na aerodromima dobiti kredite da razvijamo aerodrom. To se ne postavlja kao pitanje. Osnovno pitanje je da li mi u takvoj konkurenciji možemo da obezbjedimo ono što je za nas najvažnije, a to je veća frekventnost. Veći broj direktnih linija. Možemo li mi to da obezbjedimo ili nam treba strateški partner? Moje mišljenje je da nam treba strateški partner. I ja sam danas razgovarao sa jednim od potencijalnih partnera. To je francuska kompanija, koja upravlja sa 24 aerodroma koja cirkuliše ove godine 47 miliona putnika. Vidjećemo. Razgovaraćemo i sa drugim partnerima. Nedvosmisleno im je rečeno sljedeće: „Ono po čemu ćete se kvalifikovati su nove direktne linije“. Oni su već na prvom razgovoru izašli sa predlogom 10 novih direktnih linija. Od Barselone, Tel Aviva, Atine, Milana, Mihena itd. Znači direktne linije. Ja mislim da je to kriterijum na osnovu kog treba da se opredijelimo treba li nam partner? I ko je naš partner?

Za kraj, imamo još jedno pitanje, ne bih ga preskočio. Imamo slučaj zaraženih beba u Opštoj bolnici u Bijelom Polju od kojih je jedna, na žalost, preminula. Imamo ostvaku ministra zdravlja Radunovića zbog objektivne odgovornosti u zdravstvenom lancu. Šta je Vaš komentar? Vidio sam danas da ste Vladi saopštili da to treba da bude pouka svima, taj gest. U kakvom stanju je naš zdravstveni sistem? Kakve se tu intervencije traže za neki naredni period?

MILO ĐUKANOVIĆ: Više je pouka koje svi treba iz tog nemilog događaja da izvučemo. Prije svega pouka da se odgovorno društvo mora sistematski svakodnevno zalagati da za poštovanje svih profesionalnih standarda. Da nema slobodne interpretacije profesionalnih standarda. Ako je predviđena sterilnost na određenom objektu koji se bavi pružanjem zdravstvene zaštite, u ovom slučaju tek novorođenih, onda tu nema slobodne interpretacije. Oni koji sebi dozvole to, vjerovatno sebi nisu pretpostavili ovako tragičan epilog. Ali su doveli do njega. I to pokazuje da je riječ o nedovoljno odgovornom društvu i to upozorava da zaista ukoliko želimo da izbjegnemo ponavljanje moramo sa mnogo više profesionalne odgovornosti biti posvećeni svojim obavezama. I drugo mislim da je Ministar povukao dobar potez. On je moj prijatelj, ne samo partijski nego i lično. Puno smo zajedno prošli u politici. Posljednjih 6 godina je bio ministar zdravlja. Mislim da je u njegovom vremenu napravio dosta dobrog. Ostalo je još posla kojeg treba napraviti na nivou zdravstva ali i u drugim podsistemima u Crnoj Gori ali rekao bih ovaj potez je takođe potez koji potvrđuje odgovornost. Ja mislim da nas ovaj potez upućuje da svi svakodnevno treba da analiziramo svoju odgovornost kroz takvu prizmu. Ne samo da li smo lično ili neposredno doprinijeli nekom lošem u ovom slučaju tragičnom epilogu. Ministar Radunović nije ali se dogodio problem sa tragičnom posljedicom u njegovom rezonu odgovornosti. On je kao odgovoran čovjek kazao da se povlači. Osjeća odgovornost. Teško sa tim može dalje da nosi odgovornost za jedan tako važan društveni sistem kao što je zdravstvo. E u tom smislu sam ja danas na sjednici vlade kazao „Ovo treba da bude pouka svima i da zaista danas, kada pođete kući pogledate možda imate li razloga možda svi da se preispitate“. Na sreću nemamo u svim oblastima posljedice tako tragične kao što je u ovom slučaju, ali možda imamo

veoma teško posljedice zbog toga što su pogrešno preuzete određene mjere ili zato što se nisu preduzele određene mjere. Mislim da nas nažalost ovaj tragični slučaj uvodi u fazu novog demokratskog zrijevanja Crne Gore u kojoj će se zaista dodatno izoštriti pitanje odgovornosti, a posebno za vršenje javnih poslova.

Ima li u vašem kabinetu u ostatku ministarskog sastava onih kojih bi trebalo da preispitaju svoju odgovornost?

MILO ĐUKANOVIĆ: Da, naravno da ima. Ne postoji danas niko ko je elementarno odgovoran čovjek, počev od mene pa nadalje ko nema razloga da se svakog dana ne zapita da li je postupanjem ili propuštanjem proizveo neku lošu posledicu po nacionalne interese Crne Gore? Da dodatno razmisli o svrsihodnosti svog daljeg javnog angažmanja.

Imamo vremena za 2 brza pitanja i 2 još brza odgovora.

Dobro veče, ja sam Nemanja Kovačević, student političkih nauka, ko i na humanističkim studijama. Moje poštovanje, gospodine premijeru. Interesuje me na kom je nivou međuetnička tolerancija i drugo, imajući u vidu crnogorsku istoriju, koliko se radi na jačanju patriotskog duha u Crnoj Gori?

MILO ĐUKANOVIĆ: Ovdje bi zaista mogli da otvorimo ono filozofskog pitanje - čaša do pola puna ili do pola prazna? Dakle, kada bi pogledali taj regionalni kontekst govorio sam o tom na pitanje gospodina Nikolića. Mislim da bi trebali biti zadovoljni i mogli bi to ilustrovati brojnim slikama. Ja se najradije poslužim jednom - Crna Gora je gotovo jedinstven primjer u ovom regionu gdje su manjine tako zdušno pomogle crnogorske nezavisnosti. To je veliki kompliment Crnoj Gori. Dakle to oni ne bi uradile da nisu vjerovale Crnoj Gori i da im Crna Gora u prethodnom periodu nije uzvraćala pažnjom prema njihovim ljudskim i manjinskim pravima. Ali moramo znati gdje živimo u jednom regionu koji je tradicionalno

nestabilan. Gdje se varnica lako prenese iz jednog dvorišta u drugo. Živimo u regionu u kojem su neka pitanja iz prethodne jugoslovenske krize jos uvijek otvorena. Prije svega nefunkcionalnost Bosne i blokada u integracijama i svim posljedicima koje su prijeteće regiona u cjelini. I mislim da jednako tako moramo znati da se pitanjem etničkih ili manjinskih prava i ljudskih prava nikada ne dovršava. Svakog dana se otvara nova potreba i novi horizont i Crna Gora mora nastaviti da bude senzibilna i vrlo odgovorno radi na to pitanju. Tako da mogli bi kazati da je kvalitet odnosa dobar ali mislim da je to jedna vječito otvorena tema na kojoj će se dokazivati ne samo senzibilnost i odgovornost ove nego i budućih Vlada.

Dobro večer. Ja sam Vuković Anđela i student sam političkih nauka. Interesuje me Vaše mišljenje da li smatrate da je 2015. godina prava godina da se ispune neki veći ciljevi kada je u pitanju sam proces ulaska Crne Gore u Evropsku uniju?

MILO ĐUKANOVIĆ: 2015. godina je sigurno jedna vrlo izazovna godina. To će biti još jedna u nizu godina pregovaranja sa Evropskom unijom, godina intenzivnijeg pregovaranja i naša novostečena iskustva i osnažene kapacitete. Ja mislim da će biti vrlo važna. Ali želio bih da kažem da će ta godina, po meni, još važnija sa stanovišta onog što treba da uradimo na planu unutrašnjih reformi ekonomskog i demokratsko probraženja društva. Ja uporno ponavljam tezu da sve ovo što radimo ne radimo zbog brze integracije nego radimo zbog unapređenja kvaliteta života kod nas. Nažalost neće očigledno biti ni to godina sa naklonjenim nam okruženjem. Ne znam da li ste registrovali posljednje podatke. Ne ostvaruje se projekcija oporavka niti zemalja Euro zone niti zemalja Evropske unije. Procjene su bile da će se mnogo brže oporavljati nego što se oporavljala 2014. već će taj oporavak biti 2015. god. Imamo ozbiljnu krizu u Rusiji koja je dovela do ozbiljne devalvacije njihove nacionalne valute. Sve su to da kažem izvori podređeni posledica o Zakonu, o ukupnoj ekonomiji Evrope. Dakle jedan ne povoljan ambijent u tim uslovima kad je jako važno da uradimo ono što možemo u našu kuću a to je ono o čemu sam odgovarao na pitanja gospodinu Nikoliću. Dakle ukoliko

budemo ozbiljno radili na realizaciji investicija. Da investitorima koji su pokazali interes za rad u Crnoj Gori mi možemo nastaviti da izbjegavamo loše posledice. Crna Gora je i dalje dinamičnije raste u regionu i ako je to nedovoljno ali dovoljno je da izbjegavamo recesiju, dovoljno da izbjegavamo najlošije koje nam se emituje sa prostora evropske ekonomije. Ukoliko budemo tako uspješni u 2015. godini mislim da čuvamo supstancu da je uvećavamo koliko toliko i stvaramo uslove za razvoj u budućnosti

Dobro. To je to. Ne preostaje mi ništa drugo nego da zahvalim na izdvojenom vremenu i tome što ste bili gost emisije U centar RTCG.

Hvala i vama, bilo mi je zadovoljstvo.

Takođe

Poštovani gledaoci bio je to Predsjednik Vlade Crne Gore Milo Đukanović.
Hvala što ste nas pratili. Narednog četvrtka u 20 h novo druženje.